

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

ГІСТАРЫЧНА-АРХЕАЛАГІЧНЫ ЗБОРНІК

Заснаваны ў 1927 годзе

Выпуск 32

Мінск
«Беларуская навука»
2017

ЗМЕСТ

ДА 60-ГОДЗЯ ВАЛЯНЦІНА ФЁДАРАВІЧА ГОЛУБЕВА

<i>Георгій Галенчанка, Аляксандар Доўнар.</i> Навуковец, які ўмее здзіўляцца. Даследчык, які можа здзіўляць 6	<i>Georgii Galenchanka, Aliaksandr Dounar.</i> The scientist, who can be surprised. The researcher, who can surprise 6
<i>Ірына Кітурка, Андрэй Мацук.</i> «Не могу быць праста сведкам эпохі» (да 60-годзя V. F. Голубева) 8	<i>Iryna Kiturka, Andrei Matsuk.</i> “Can't be just a witness of the epoch” (to the 60 th anniversary of V. F. Golubev) 8

ГІСТОРЫЯ

<i>Алег Латышонак.</i> Беларусь паводле Льва Гумілёва 26	<i>Oleg Łatyszonek.</i> Belarus according to Lev Gumilyov 26
<i>Аляксандар Краутсевіч.</i> Абставіны пераняцця вышэйшай улады ў Вялікім Княстве Літоўскім Ягайлам Альгердавічам у 1377 г. 34	<i>Aliaksandr Krautsevich.</i> Circumstances of the taking over of supreme power in the Grand Duchy of Lithuania by Jagiello in 1377 34
<i>Уладзімір Фёдарав.</i> Тэхнолагічны ўзровень развіцця сельскай гаспадаркі Беларусі ў канцы XV – першай палове XVI ст. 38	<i>Uladzimir Fedaraŭ.</i> The technological level of agricultural development of Belarus in the late 15 th – first half of 16 th century 38
<i>Raimonda Ragauskienė.</i> Język potoczny magnatów WKL w pierwszej połowie XVI w. (na przykładzie Radziwiłłów i Gasztołdów) 46	<i>Raymonda Rakauskene.</i> Spoken languages of the GDL noblemen in the first half of the 16 th century (on the example of the Radziwills and the Gash-tolds) 46
<i>Андрій Заяць.</i> Білоруські купці в містах Волині у другій половині XVI – першай половині XVII ст. 51	<i>Andrii Zajac.</i> Belarusian merchants in the towns of Volhynia during the second half of 16 th – first half of 17 th century 51
<i>Henryk Lulewicz.</i> Wójtostwo służebnych. Grodzieszczyzna na szlaku królewskich podróży Jagiellonów 56	<i>Henryk Lulevich.</i> Vogt service. Grodno region on the way of travelling of Jagiellons 56
<i>Віктар Якубаў.</i> Стратэгія і тактыка кіруючых колаў ВКЛ і Рэчы Паспалітай адносна зямель былой Лівонскай канфедэрацыі ў XVI–XVII стст. 68	<i>Viktar Yakubau.</i> Strategy and tactics of the ruling circles of the GDL and the Polish-Lithuanian Commonwealth according with the lands of the former Livonian confederation in the 16 th –17 th centuries 68
<i>Iгар Бортнік.</i> Дзяржава і царква ў творы Эразма Глічнера «Апеляцыя» 80	<i>Ihar Bortnik.</i> State and church as presented in the work “Apellatia” by Erazm Gliczner 80
<i>Уладзімір Падалінскі.</i> Удзел праваслаўнай царквы ў працы парламенцкай сістэмы Рэчы Паспалітай (канец XVI ст.). 91	<i>Uladzimir Padalinski.</i> Participation of the Orthodox Church in the work of the parliamentary system of the Polish-Lithuanian Commonwealth (late 16 th century) 91
<i>Айвас Рагаускас.</i> Постройка здания архива судов Упитского повета в начале XVII в. и упитский староста Ярош Волович 96	<i>Aivias Ragauskas.</i> The building of the archives of the courts of the Upytė powiat in the beginning of the 17 th century and the Ypyte starosta Yarosh Volkovich 96
<i>Andrzej Rachuba.</i> Nieudany ślub z nieletnią. Przyczynek do świeckiego charakteru małżeństw w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII w. 104	<i>Andrzej Rachuba.</i> Unsuccessful marriage with a minor (to the secular nature of the marriage in the GDL in the 17 th century) 104

Робертас Юргайтис. Деятельность депутатов Виленского сеймика в Главном трибунале Великого Княжества Литовского (1717–1792 гг.)	108
Андрэй Мацуц. Паслы з ВКЛ на сойм Рэчы Паспалітай 1735 г.	118
Ірына Кітурка. Дзяржаўная мытная служба ВКЛ пасля першага падзелу Рэчы Паспалітай: спробы ўпарадкавання (1772–1775 гг.)	127
Іна Соркіна, Мікалай Мароз. Сакральнае і секулярнае беларускага мястэчка ў XVIII–XIX стст. (на прыкладзе Капыля)	138
Сяргей Токць. Інстытут вясковай грамады ў паслярэформеннай беларускай вёсцы (1861–1914 гг.)	148
Яўген Міранович. Хто мы – тутэйшыя, рускія, беларусы, палякі? Пра тоеснасць праваслаўных жыхароў Беласточчыны	158
ГІСТАРЫЯ ГРАФІЯ, КРЫНІЦАЗНАЎСТВА І МЕТАДЫ ГІСТАРЫЧНАГА ДАСЛЕДАВАННЯ	
Александр Груша. Зачем документы «зашивали»? Об одной внешней форме документов в Великом Княжестве Литовском в конце XIV – первой половине XVI в.	164
Аляксей Шаланда. Гербы шляхты Слонімскага павета ў XVI–XVIII стст.: да праблемы практычнага выкарыстання геральдычнай спадчыны	176
Аляксандар Доўнар. Новыя крыйніцы па гісторыі валочнай памеры на тэрыторыі Беларусі ў сярэдзіне XVI ст.	182
Герман Брэгер. Невядомы інвентар маёнткаў Лебедзева і Хажовая 1558 г.	188
Анастасія Скеўянан. Портреты князей Радзівіллоў в документах XVI–XVII вв.	207
Юры Гардзееў. Універсалы мясцовай адміністрацыі ў Вялікім Княстве Літоўскім як гістарычная крыйніца	215
Ягор Сурскі. Арганізацыя гандлю ў Ветцы паводле апісання адміністратара Паўла Адынца 1829 г.	226
АРХЕАЛОГІЯ	
Владимір Кулаков. Імпорты в вооружении и конском снаряжении эстиеў	234
ВУЧОНЫЯ ІНСТЫТУТА – ЛЕТА ПІСЦЫ БЕЛАРУСКАЙ ГІСТОРЫІ	
Вадзім Лакіза. «Я знаю – город будет...» (да юбілею Алены Генадзьеўны Калечыц)	245
Валянцін Мазец. З адказнасцю за будучыню свайго народа і сваёй дзяржавы (да 75-годдзя акадэміка Міхаіла Паўлавіча Касцюка)	247
Андрэй Салаўянаў, Аляксей Літвін, Яраслаў Бязлекін. Прывклад служэння навуцы (да 75-годдзя Міхail Pavlovich Kostyuk)	251
Robertas Jurgaitis. Activities of the Vilnius dietine deputies at the Supreme Tribunals of the Grand Duchy of Lithuania (1717–1792).	108
Andrei Matsuk. Ambassadors from the GDL at the Sejm of the Polish-Lithuanian Commonwealth in 1735.	118
Iryna Kiturka. The state Customs Service of the GDL after the first division of the Polish-Lithuanian Commonwealth: the attempts of arrangement (1772–1775).	127
Ina Sorkina, Mikalaj Maroz. Sacral and secular of Belarusian towns in 18 th –19 th centuries (by the example of Kopyl)	138
Sergej Tokts. Institute for rural communities in the prereformed Belarusian village (1861–1914).	148
Eugenij Mironovich. Who we are – local, Russian, Belarusians, Poles? On the national consciousness of the Orthodox inhabitants of Bialystok.	158

Aliaksandr Hrusha. Why did the documents “sew up”? On one external form of documents in the Grand Duchy of Lithuania in the end of 14 th – first half of the 16 th century	164
Aliaksej Shalanda. Coats of arms of the nobility of the Slonim district in the 16 th –18 th centuries: the problem of the practical use of the heraldic heritage.	176
Aliaksandr Dounar. New sources on the history of volok reform in the territory of Belarus in the middle of the 16 th century	182
German Breger. Unknown stock of estates of Lebedevo and Khazhovaya 1558	188
Anastasija Skep'jan. Portraits of the Radziwills princes in the documents of the 16 th –17 th centuries	207
Yury Hardzeyeu. Universals of the local administration in the Grand Duchy of Lithuania as a historical source.	215
Yahor Surski. The organization of trade in Vetka according to the description made by its administrator Pavel Odynets 1829.	226

Vladimir Kulakov. Imports in the weapons and horse equipment of the Aestii	234
---	-----

Vadzim Lakiza. “I know – the city will be...” (for the anniversary of Elena Gennadyevna Kolechits)	245
Valentin Mazets. With responsibility for the future of Belarusian people and state (to the 75 th anniversary of academician Mikhail Pavlovich Kostyuk)	247
Andrew Solovyanov, Alexey Litvin, Yaroslau Biazlepkin. An example of devotion to science (to the 75 th anniversary of Mikhail Mitrafanovich Smalyaninau)	251